D·N
29/7 1950

Demokratiernas upprustning

När president Truman gav sin historiska order om att amerikanska trupper skulle leda till de nordkoreanska styrkornas snabba nederlag. I stället har kommunisterna fortsatt sin framryckning, och för ögonblicket är de amerikanska marskridskrafternas läge kritiskt. I auktoritativa kretsar i Washington räknar man med att det kan dröja 6—9 månader innan nordkoreanerna är besegrade. Samtidigt har möjligheten av liknande kommunistiska framstötar på andra håll börjat diskuteras, varvid man pekat på hur Moskva skulle kunna hetsa sina vasaller till isolerade aktioner mot t. ex. Indokina och Jugoslavien utan att fördenskull släppa loss ett allmänt krig. Men inte heller risken för ett nytt världskrig har kunnat helt uteslutas, och det har i detta sammanhang anställts dystra betraktelser över Atlantmakternas förmodade oförmåga att hindra röda armén från att svämma över hela den europeiska kontinenten.

Denna häftiga pendelsvängning från optimism till pessimism har i viss mån satt sin prägel också på den mera officiella debatten. I det engelska underhuset har Winston Churchill och försvarsminister Shinwell under de senaste dagarna anfört siffror som tyder på en förkrossande rysk överlägsenhet i fråga om infanteri och stridsvagnar. Uppgifterna var på intet sätt överraskande — liknande siffror har nämnts tidigare —, men väcker i dagens läge den allvarligaste oro. Churchill gick ända därhän att han betecknade Västunionens försvarsförberedelser som "långt ämne" än Sydkoreas. Men Västunionen står inte ensam. Den är genom Atlantpakten förenad med USA, vars överlägsenhet i fråga om atombomber än så länge är tillräckligt stor för att tillförsäkra USA och dess allierade slutegern i ett tredje världskrig. Trots Västunionens svaghet ansåg Churchill därför inte krigsfaran vara "omedelbart överhängande".

Enighet råder emellertid om att Västeuropa måste stärka sitt försvar, och det både i en omfattning och ett tempo som de flesta hittills vågrat att räkna med. Pansartrupperna ilmärscher över Korea kan hos människan i Kreml ha väckt ökade förhoppningar om att göra sig till hela Europas herrar. Skulle kriget komma måste Västeuropa kunna prestera ett marskridskrafternas läge kritiskt. I auktoritativa kretsar i Washington räknar man med att det kan dröja 6—9 månader innan nordkoreanerna är besegrade. Samtidigt har möjligheten av liknande kommunistiska framstötar på andra håll börjat diskuteras, varvid man pekat på hur Moskva skulle kunna hetsa sina vasaller till isolerade aktioner mot t. ex. Indokina och Jugoslavien utan att fördenskull släppa loss ett allmänt krig. Men inte heller risken för ett nytt världskrig har kunnat helt uteslutas, och det har i detta sammanhang anställts dystra betraktelser över Atlantmakternas förmodade oförmåga att hindra röda armén från att svämma över hela den europeiska kontinenten.

Denna häftiga pendelsvängning från optimism till pessimism har i viss mån satt sin prägel också på den mera officiella debatten. I det engelska underhuset har Winston Churchill och försvarsminister Shinwell under de senaste dagarna anfört siffror som tyder på en förkrossande rysk överlägsenhet i fråga om infanteri och stridsvagnar. Uppgifterna var på intet sätt överraskande — liknande siffror har nämnts tidigare —, men väcker i dagens läge den allvarligaste oro. Churchill gick ända därhän att han betecknade Västunionens försvarsförberedelser som "långt ämne" än Sydkoreas. Men Västunionen står inte ensam. Den är genom Atlantpakten förenad med USA, vars överlägsenhet i fråga om atombomber än så länge är tillräckligt stor för att tillförsäkra USA och dess allierade slutegern i ett tredje världskrig. Trots Västunionens svaghet ansåg Churchill därför inte krigsfaran vara "omedelbart överhängande".

Enighet råder emellertid om att Västeuropa måste stärka sitt försvar, och det både i en omfattning och ett tempo som de flesta hittills vägrat att räkna med. Pansartrupperna ilmarscher över Korea kan hos människan i Kreml ha väckt ökade förhoppningar om att göra sig till hela Europas herrar. Skulle kriget komma måste Västeuropa kunna prestera ett marskridskrafternas läge kritiskt. I auktoritativa kretsar i Washington räknar man med att det kan dröja 6—9 månader innan nordkoreanerna är besegrade. Samtidigt har möjligheten av liknande kommunistiska framstötar på andra håll börjat diskuteras, varvid man pekat på hur Moskva skulle kunna hetsa sina vasaller till isolerade aktioner mot t. ex. Indokina och Jugoslavien utan att fördenskull släppa loss ett allmänt krig. Men inte heller risken för ett nytt världskrig har kunnat helt uteslutas, och det har i detta sammanhang anställts dystra betraktelser över Atlantmakternas förmodade oförmåga att hindra röda armén från att svämma över hela den europeiska kontinenten.

Denna häftiga pendelsvängning från optimism till pessimism har i viss mån satt sin prägel också på den mera officiella debatten. I det engelska underhuset har Winston Churchill och försvarsminister Shinwell under de senaste dagarna anfört siffror som tyder på en förkrossande rysk överlägsenhet i fråga om infanteri och stridsvagnar. Uppgifterna var på intet sätt överraskande — liknande siffror har nämnts tidigare —, men väcker i dagens läge den allvarligaste oro. Churchill gick ända därhän att han betecknade Västunionens försvarsförberedelser som "långt ämne" än Sydkoreas. Men Västunionen står inte ensam. Den är genom Atlantpakten förenad med USA, vars överlägsenhet i fråga om atombomber än så länge är tillräckligt

En folkets stora berättare
EYVIND JOHNSON
50 år
29/7
Valda skrifter i folkupplaga
Nu var det 1914 — Här har du ditt liv! 4: 75, inb. 8: –
Se dig inte om! 3: 75, inb. 7: –
Slutspel i ungdomen 4: 75, inb. 8: –
Noveller/2 vol. Per vol. 4: 75, inb. 8: –
I höst utkommer:
Stad i ljus — Stad i mörker
Kommentar till ett stjärnfall
Regn i gryningen
Soldatens återkomst
Nattövning
Strändernas svall (2 vol.)
BONNIERS

Diplomater och barbarer

Det är ej överraskande att Svenska Dagbladet i går sökte genom en ny artikel om utrikesförvaltningen utpläna minnet av torsdagens prestation i samma ämne. Emellertid sker det inte för att förebringa nya sakskäl. Fortfarande påstås att Rioministerns praktiskt taget skattefria lön på 113.000 kr. (lämte 40.000 till bostad) motsvarar 38.000 kr. i Sverige — vilket med tanke på skatt och representation skulle innebära rena ståndet. Fortfarande talar man på en gång om hur dåligt diplomaterna har det och hur flott de måste leva för att få "kontakt med högställda officiella personligheter". Fortfarande förnekar man både att en bättre gallring behövs och att utomstående bör intas på högre poster inom diplomatin — dvs. varje attaché bör som nu bli minister, trots att de intagna enligt obestridliga bevis genomsnittligt är av högst medelmåttig kaliber.

Men ett nytt argument har tidningen dock hittat. Dess artikel heter "Ekot från Barbarskogen". Den tankegång man söker uttrycka i denna rubrik är att Dagens Nyheters kritik av utrikesförvaltningen vunnit understöd i tidningen Arbetaren och alltså eggat barbarernas-arbetarnas onda lustar; "Som man ropar i Barbarskogen får man svar", skriver Svenska Dagbladet triumferande. Det är tydligen meningen att få Dagens Nyheter att skämmas för sälskapet. Skall inte hyggliga borgerliga tidningar hålla ihop för att försvara diplomaterna mot barbarernas anlopp; så enkelt resonerar högertidningen.

Vissa uttalanden i Arbetarens artikel i ämnet är utan tvivel för skarpt formulerade. Men dessa överdrifter är oväsentliga i jämförelse med de förvanskaningar, felaktigheter och felslut som utmärkt det frenetiska och totala försvaret för utrikesdepartementet. Den propaganda som Svenska Dagbladet bedrivit i denna sak krönes av den blandning av fjäskighet, snobberi och överklassbarskighet som kommer till uttryck i den senaste artikelns antydningar om diplomaterna-hellenerna och arbetarna-barbarerna. Ett sådant utslag av "traditionell livsstil" möter man dess bättre inte ofta i Sverige.

Räntan och hyrorna

Riksbankens åtgärd att upphöra med stödköpen på obligationer har framkallat oro beträffande utvecklingen på hyresmarknaden. I räntediskussionen för ett par år sedan framhölls på sina håll med bestämdhet att även måttliga stegringar av räntan skulle medföra allvarliga rubbningar av hyresnivån. Landsorganisationens organ, Aftonbladet, har också förklarat en hyreshöjning vara en sannolik följd av den nya riksbankspolitiken. Tidningen betraktar dock denna utveckling med uppbjudningen: "Det kan anses sannolikt att kursfallet påverkar hyrorna. Men en stegring av hyrorna är i princip inte olägligare än en stegring av andra levnadskostnader..."

Det väsentliga är att USA i handling visat att det inte åsinnar tolerera några Moskvadirigerade angrepp, utan att sådana angrepp kommer att slås tillbaka var de än äger rum. Väsentligt är också att USA visat att det ämnar utnyttja sina praktiskt taget obegränsade resurser för att skapa en slagkraftig krigsmakt både i Amerika och Europa. För att det aistnämnda målet skall nås fordras emellertid att också de västeuropeiska staterna gör kraftansträngningar. Om så sker kommer kanske kriget i Korea och dess följdföreteelser att betecknа en vändpunkt på vägen till något bättre.

VÄSTTYSKLANDS PROBLEM

McCLOY — Amerikansk överkommissarie
KIRKPATRICK — Brittisk överkommissarie
FRANÇOIS-PONCET — Fransk överkommissarie
BLANKENHORN — Jämte Adenauer tysk representant vid överkommissarternas möten

Ockupanter och ockuperade

Den FEMÅRIGA ockupationsperioden kärneteckas inte bloott av att de tre ockupationsmakterna steg för steg tillerkänt tyskarna ökad självstyrelse. Utvecklingen har också medfört en stadig förbättring av förhållandet mellan ockuperade och ockupanter — det är numera, vid de högsta myndigheterna angår, snarare fråga om en förtroendefull samarbete än om diktat och direktiv. Delvis beror detta på att tiden läkt såren och mildrat motsättningarna, man har lärt sig att i den andra parten se människor, inte representanter för en fientlig och förtappad nation. Delvis beror det på att hotet från öster drivit folken i väster samman; hatet mot och fruktan för en tredje har som vanligt varit en förutsättning för sympati mellan nationerna. Ockupationstrupperna är, det glömmer få tyskar, beskyddare av det relativt fria Västtyskland mot ett nytt och främmande tyranni; detta Tyskland är, det vet engelsmän, amerikaner och fransmän, en utmark som folken i väster inte kan uppge utan att finna erövrare utan förbarmande framför sina egna portar.

Ockupationsstatuten av den 10 april 1949 bygger i själva verket på ett redan etablerat samförstånd. Bestämmelserna är vaga och kunde i och för sig ge ockupationsmyndigheterna möjlighet till snart sagt vilka ingripanden som helst. Man förbehåller sig rätt att handla inom en rad områden som mera direkt berör ockupationen: utrikespolitik och utrikeshandel, kerligen inte så stor som en procent; skötes saken rätt av riksbanken, torde en kraftig kreditåtstramning vara möjlig utan att räntan stiger med mer än bortåt en kvarts procent. Den stegring av den allmänna hyresnivån som kan bli nödvändig är därför säkerligen ytterst obetydlig. Det allvarliga är den ytterligare snedvridning av hyresmarknaden som kan bli följden genom att stegringen så gott som uteslutande drabbar fastigheter med högst obundna lån. Frågan om en hyreskatt på de "nyligen" husen för subventionering av hyrorna i de "äryare" kommer då att inställa sig med ökad styrka.

PRESSGRANNAR

"De två alternativen" kallar den liberale ungdomsredaktören, riksdagsmon Sven Wedén, ett inlägg i Expressen (fp) med anledning av rektor Sixtus Arvidsons marxistiska funderingar i Morgon-Tidningen (s):

Den lösning som framtiden kräver synes vara en förening av en företagsamhet och en aktiv konjunkturpolitik för bekämpande av arbetslöshet och nöd, av enskild sjunderått och medinflytande för de inom företagen anställda och även ett direkt medinflytande för dessa i resultaten av det förenade samarbetet där de utföre sin gärning. Hur skall en socialistisk politik kunna åstadkomma något sådant? Det blir allt klarare att den det skall vara någon mening med ordet socialism, kan det icke betyda någonting annat än statssocialism, statsdrift och statsmonopol. Någon annan vettig förklaring till allt tal om kollektivt ägande av produktionsmedlen har socialdemokrati hittills icke kunnat prestera. Strävan till att alla skall äga allt kommer då att peka fram mot ett tillstånd där ingen skall äga någonting som verkligen är hans eget, eller i varje fall mycket litet. Liberalismen vill i stället direkt, och på ett för den enskilde påtagligt sätt, öka hans och hennes individuella förmåner och möjligheter att göra sig gällande såväl politiskt som inom den egna verksamhetssfären. Typiskt för den socialistiska föreställningsvärlden var det socialdemokratiska avvisandet av den liberala framställen i riksdagen för en objektiv utredning om förutsättningarna för att inom näringslivet tillämpa principen om andel i vinst för anställda. Här finns enskilgen en utsikt att återknyta sambandet mellan den arbetande och resultatet av hans arbete. Men till denna avrustning, kontroll av Ruhrområdet, demontering, mottagande av flyktingar; det bör betonas att ockupationsmyndigheterna ytterst är ansvariga för den nuvarande flyktingspolitiken, även om tillämpningen helt är anförtrodd åt tyskar. I nu nämnda frågor kan emellertid även tyskarna besluta inom ett allt vidare ramar, ju mer de allierades beslut uppdragna ramen. Man förbehåller sig vidare rätt att helt eller delvis överta makten, om så skulle visa sig nödvändigt av säkerhetsskäl, på grund av internationella förpliktelser eller för att skydda det demokratiska statssäkicket. Ockupationsmakterna kan inlägga veto mot av de tyska myndigheterna beslutade lagar och överenskommelser, bland annat då dessa "inrymbar ett stärkt hot mot ockupationens grundläggande syfte". Statuten slutar med förklaringen att en omprövning av dess bestämmelser skall ske senast efter 18 månader "i syfte att utvidga de tyska myndigheternas befogenhet".

I praktiken är samarbetet på det högsta planet nära nog friktionsfritt. De tre allierade överkommissarierna och den tyske förbundskanslern möts ibland några gånger varje tre månader i månaden, och i denna krets på ett tiotal personer är en öppen diskussion naturlig. Vetorätten i lagfrågor har ersatts av förestillningar om ändring, men har även i denna form utnyttjats blott vid ett par tillfällen. De tvistefrågor som uppkommer, särskilt genom konflikter på ett lägre förvaltningsplan, kan i regel lösas i samförståndets tecken.

Detta innebär naturligtvis inte att spänning och strider saknas. Själva det personliga förhållandet mellan besättningsmyndigheter och tyskar är det svårt att bedöma utan längre mera ingående studier. Tendenser till bojkott och demonstrativ ovänlighet från tyskarnas sida saknas inte, men de är enligt alla utsagor sällsynta och föga framträdande; endast någon enstaka gång har jag hört klagomål över aggressivitet och förskämdhet från ockupanternas sida. Amerikanernas popularitet är påtaglig och helt naturlig; de har i mindre grad än engelsmän och franamän diplomatisk person- och affärsintressen att bevaka, de har statt Marshallpengarna, de amerikanska soldaterna är väl betalda, frikostiga och muntert kamratliga. "Amerikanerna är ju de enda européerna", det är betecknande ord av en politisk ledare. Men numera lär intet av ockupationsfolken kunna betecknas som impopulärt; fransmännen har varit minst förtående för tyskarnas politiska anspråk, men deras kulturpropaganda och mera korrekta än gemytliga upprädande uppskattas. Hela stämningen präglas av insikten att ockupationstrupperna på en gång är försvarstrupper, att det är engelsmän, amerikaner och franamän som håller "vakt vid Rhen".

Från politisk synpunkt föreligger en motsättning i förhållandet till ockupationsmakterna och Västern över huvud mellan regeringspartierna å ena sidan, oppositionen å den andra. Bortser man från småpartier och extremister är det en motsättning mellan de kristliga demokraterna och socialdemokraterna, mellan Adenauer och Schumacher. Senast framträdde brytningen vid behandlingen av frågan om Västtysklands inträde i Europarådet. Regeringen sköter förhandlingarna med de allierade och genomdriver efterhand; den nationella oppositionen företräds av socialdemokratin, som anklagar de styrande för svaghet och undergivenhet, men därmed också genresonans åt regeringskraven och på detta sätt stöder dem. Socialdemokraternas uppträdande, inte minst i frågan om Europarådet, har förvånat många, och det står utom tvivel att partiets avvisande hållning främst berodde på Schumacher, som mot en stark minoritet verkar på ett sätt som påminner om Hitlers. Att en ledare och en orkester på åtta man, Lilenande fall hör man överallt relaterns. Kostnaderna för denna speciella form av slöseri är antagligen inte stora, men åtminstone retar på samma sätt som Marie Antoinettes hälsel.

Den största tvistefrågan på den mera lokala planet är förhandande demonteringen, även om den i huvudsak kan anses avslutad. I många fall har militära anläggningar och vapenfabriker förstörts, trots att de uppenbarligen med lätthet kunnat omläggas för civila ändamål. Även främlingen känner bitterhet då han i Kiel på samma gång ser arbetare sysselsatta med att rensa ruiner, förstöra varvsanläggningar och bygga upp nya fabriker. Ofta missförstås, och stundom säkert med skäl — att totalt förlegade militära förestållningar och — än värre — affärsintressen inom de besättande staterna driver fram en helt omotiverad demontering. En annan fråga slutligtligt avvecklats bortfaller det sista stora hindret för ett gott förhållande mellan ockupanter och ockuperade — så gott som denna abnorma situation medger.

HERBERT TINGSTEN

(Föregående artiklar i serien var 16/6, 16, 19, 21 och 25 juli.)

I årsstyrelsen har föreskrivit förbehållning till fem knop för maskindrivna farkyg i Trehörningsviken och Fagerviken. I Nynäshamns inre hamnområde. Vittnålade anslagstavlor med från fartleden väl synlig text angivande farthegränsningen skall uppsättas och underhållas på Nynäshamns stads bekostnad.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telegramadress: Dagsnyheter, Postgiro 1916 (för annonser) 58[illegible] (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten. (Träffas säkrast kl. 12.30—14.30)
Politisk ingredaktör: Leif Ekblom.
Redaktionssekr. och ansvarig utgivare: Sten Hedman.
Dagens Nyheters Aktiebolag. Verkst. direktör: Helge Hedborn.
PRENUMERATIONSPRISER
A Stockholmsupplagan
Månad .. 4: 75 Kvartal .. 13: 75
Halvår .. 27: — Helår .. 54: —
SENASTE ANNONSERINSLUTA dagen[illegible] 1950 tillhandahålls på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stihlm.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.